

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

ISSN 0235—0300

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI
 ÜLEMNÕUKOGU JA VALITSUSE
 TEATAJA

3. juuni 1988

Nr. 23 (848)

23. aastakäik

SISUKORD

I

278. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus muuseumitöötajate autasustamise kohta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga.
279. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus muuseumitöötajatele Eesti NSV teenelise kultuuritegelase aunimetuse andmise kohta.
280. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Teatri «Vanemuine» töötajatele Eesti NSV aunimetuste andmise kohta.
281. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus sm. U. Vilimaa autasustamise kohta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga.

II

282. EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus looduskaitses põhjaliku ümberkorraldamise kohta vabariigis.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. KUUTEL
 Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

I

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

278 Muuseumitöötajate autasustamise kohta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga

Kauaaegse viljaka tegevuse eest muuseumitöö arendamisel ja teenete eest elanike kommunistlikul kasvatamisel autasustada Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga järgmisi muuseumitöötajaid:

J a a g o s i l d, Ildike-Ahutar Arnoldi t. — Eesti Põllumajandusmuuseumi vanemteadur.

K e n k, Pauline Peetri t. — Fr. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseumi teadusdirektor.

T r e i e r, Elem Peetri p. — Ed. Vilde ja A. H. Tammsaare Memoriraalmuuseumi direktor.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees **A. RÜÜTEL**

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär **V. VAHT**

Tallinn, 17. mail 1988.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

279 Muuseumitöötajatele Eesti NSV teenelise kultuuritegelase aunimetuse andmise kohta

Kauaaegse viljaka tegevuse eest muuseumitöö arendamisel ja teenete eest elanike kommunistlikul kasvatamisel anda Eesti NSV teenelise kultuuritegelase aunimetus järgmistele muuseumitöötajatele:

K i r s s, Odette Eduardi t. — Rakvere Rajoonidevahelise Koduloomuuseumi teadusdirektor.

K u l d n a, Milvi Jakobi t. — Eesti NSV Riikliku Kunstimuuseumi peavarahoidja.

K u l d n a, Vello Antoni p. — Eesti NSV Riikliku Ajaloomuuseumi teadusdirektor.

P u l l e r i t s, Heivi Valter-Ferdinandi t. — Tartu Linnamuuseumi direktor.

R o s e n b e r g, Irene Otto t. — Eesti NSV Kultuuriministeeriumi Muuseumide ja Kultuurimälestiste Inspektsiooni juhataja.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees **A. RÜÜTEL**

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär **V. VAHT**

Tallinn, 17. mail 1988.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

280 Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Teatri «Vanemuine» töötajatele Eesti NSV aunimetuste andmise kohta

Teenete eest eesti nõukogude teatrikunsti arendamisel anda Eesti NSV aunimetused järgmistele Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Teatri «Vanemuine» töötajatele:

Eesti NSV rahvakunstnik

Noor, Rufina Ivani t. — balletisolist, Eesti NSV teeneline kunstnik.

Eesti NSV teeneline kunstnik

Kikinov, Aleksandr Vladimiri p. — balletisolist.

Medvedev, Vassili Mihhaili p. — balletisolist.

Eesti NSV teeneline kunstitegelane

Nõgene, Endel Jaani p. — peadirigent.

Süvalep, Regina Anatoli t. — pedagoog-repetiitor.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RUUTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 19. mail 1988.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

281 Sm. Ü. Vilimaa autasustamise kohta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga

Teenete eest eesti nõukogude teatrikunsti arendamisel autasustada Eesti NSV Riikliku Akadeemilise Teatri «Vanemuine» peaballettmeisterit, Eesti NSV rahvakunstnikku Ülo Hermanni p. Vilimaad Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RUUTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär V. VAHT

Tallinn, 19. mail 1988.

II

EESTIMAA KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE
JA EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS**282** Looduskaitse põhjaliku ümberkorraldamise kohta vabariigis

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgivad, et NLKP XXVII kongressi otsuste valguses, mis näevad ette rakendada resolutsioone majanduslikke, õiguslikke ja kasvatuslikke abinõusid maa, maa-põue, veeressursside, atmosfääriõhu ning taime- ja loomariigi kaitse ja ratsionaalse kasutamise tagamiseks, on tarvis põhjalikult ümber korraldada kogu looduskaitsealane tegevus vabariigis.

NLKP Keskkomitee 1985. a. aprillipoleenumist möödunud aja jooksul, mil on kasvanud elanikkonna kõigi kihtide sotsiaalne aktiivsus ning huvi keskkonna seisundi parandamise, loodusrikkuste ratsionaalse kasutamise-

ja taastootmise vastu, on võetud vastu partei ja valitsuse põhimõttelise tähtsusega otsused ökoloogilise seisukorra tervendamise kohta vabariigis. Üldrahvaliku toetuse on pälvinud Eesti fosforiidimaardla rajamiseks tehtavate ettevalmistustööde peatamiseks rakendatud konkreetsed abinõud, suur tähtsus on pikaajalise «Eesti NSV keskkonnakaitse ja loodusressurside ratsionaalse kasutamise riikliku programmi kolmeteistkümnendaks viisaastakuks ning ajavahemikuks kuni 2005. aastani» projektil, mille väljatöötamine on juba alanud. Rakendatakse abinõusid heitvee puhastusseadmete ulatuslikumaks ehitamiseks ja nende efektiivsuse suurendamiseks ning üldlevinud maavarade ratsionaalseks kasutamiseks. Pidevalt tegeldakse looduskaitsealade laiendamise ja arendamisega.

Ühtlasi on Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste ning nõukogude ja majandusorganite looduskaitsealases tegevuses suuri puudusi. Ei tagata kompleksset lähenemist looduskaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise küsimuste lahendamisele. Selle tagajärjel on ökoloogiline olukord mitmel pool pingeline, seda eriti Narvas, Kohtla-Järvel, Tallinnas, Kundas ja Tapal. Kirde-Eestis ei arvestata tootlike jõudude arendamisel küllaldaselt ökoloogilisi tagajärgi ega teostata ühtset looduskaitsepoliitikat. Seoses ENSV Agrotööstuskomitee, ENSV Metsa-, Tselluloosi-, Paberi- ja Puidutööstuse Ministeeriumi, mõnede teiste Eesti NSV ministeeriumide ja keskasutuste ning tootmiskoondiste «Põlevkivikeemia» ja «Eesti Fosforiit» juhtide distsiplineerimatusega Eesti NSV Ministrite Nõukogu 26. oktoobri 1976. a. määruse nr. 473 «Abinõude kohta Läänemere basseini tõhusamaks kaitsmiseks saastamise eest» täitmisel jätkub puhastamata heitvee juhtimine nimetatud vesikonda.

Aeglaselt kulgeb mineraalväetiseladude ehitamine, samuti rikutakse nende väetiste muldaviimise tehnoloogiat, mis põhjustab pinna- ja põhjavee saastamist. Oluliselt ei ole vähenenud kahjulike ainete paiskamine atmosfääri keemiatööstusettevõtete, elektrijaamade ja autotranspordivahendite poolt. ENSV Ehituskomitee ei taga ühtse tehnikapoliitika teostamist looduskaitseobjektide projekteerimise ja ehitamise valdkonnas.

On lubamatu, et riigiorganid, kes peavad kontrollima keskkonna seisundit, dubleerivad üksteise tegevust ja töötavad ebaefektiivselt. Linnade ja rajoonide täitevkomiteed ei taga samuti vajalikku kontrolli puhastusseadmete töö üle ega ilmuta küllaldast nõudlikkust Eesti NSV ministeeriumide ja keskasutuste vastu keskkonnakaitsealaste puuduste kõrvaldamise suhtes alluvates ettevõtetes.

Seoses looduskaitsealaste funktsioonide liigse killustatusega erinevate Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste vahel ei vasta looduskasutuse juhtimise väljakujunenud süsteem majandamise nüüdisnõuetele ning on kujunenud keskkonna seisundi ja majanduse arengu kasvava vastastikuse sõltuvuse tingimustes tootmise intensiivistamist pidurdavaks teguriks.

Looduskaitsealases tegevuses alahinnatakse juhtimise majandusmeetodeid. Ettevõtted ja organisatsioonid ei ole tõhusate majandushoobade ja -stiimulite puudumise tõttu huvitatud nende kasutusse antavate loodusressursside kompleksse ja ratsionaalse kasutamise tagamisest ja looduskesk-

konna saastamise vähendamisest. Paljudel juhtudel ei avalda suur kahju, mida ettevõtted ja organisatsioonid tekitavad keskkonnale, mingit mõju nende majandustegevuse tulemustele.

Puuduseks on asjaolu, et looduskasutuse parandamisel tehtav töö rajaneb nõrgalt teaduse ja tehnika progressi saavutustel. Äärmiselt vähe juurutatakse jäätmeväheseid ja jäätmevabu tehnoloogilisi protsesse ja kombineeritud tootmisprotsesse, mis tagaksid loodusressursside, toorme ja materjalide täieliku ja kompleksse ärakasutamise. Ebapiisav on harukondliku ja akadeemilise teaduse osa keskkonna tervendamise küsimuste lahendamises. Plaanides ja riiklikes teaduslik-tehnilistes sihtprogrammides ei kajastu küllaldaselt jäätmete utiliseerimise probleemid ning ressurside kokkuhoiu muud küsimused. Ei peeta visa võitlust looduskaitsealase seadusandluse rikkumistega ega kasutata täiel määral selleks antud õigusi ja volitusi. EKP linna- ja rajoonikomiteed ning parteialorganisatsioonid ei ilmuta küllaldast nõudlikkust Eesti NSV ministriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste ning koondiste ja ettevõtete juhtide vastu, kes ei hoolitse loodusrikkuste kaitse eest. Partei-, nõukogude ja majandusorganid, massiteabevahendid ning ühiskondlikud organisatsioonid ei pööra vajalikku tähelepanu inimeste ökoloogiaõpetusele ja -kasvatusele alates lapseast, looduskaitsealaste teadmiste propageerimisele perekonnas, koolis, keskeri- ja kõrgõppeasutustes ning vahetult töökohas ja elanikkonna kõigi kihtide ökoloogilise kultuuri taseme tõstmisele kui looduskaitsealase tegevuse parandamise ühele tähtsamale tingimusele.

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu rõhutavad, et looduskaitse küsimustel on suur ühiskondlik tähtsus ning et selles töös on lubamatud riigivalitsemisorganite, ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste poliitiline ja organisatsiooniline loidus ja initsiatiivitus.

Looduskaitsealase tegevuse parandamiseks ning vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 7. jaanuari 1988. a. määrusele nr. 32 EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määravad:

Peaülesanded looduskaitse ja ratsionaalse looduskasutuse valdkonnas

1. Pidada kõigi partei-, riigi- ja majandusorganite, koondiste ja ettevõtete, ühiskondlike organisatsioonide ning iga töökollektiivi tähtsaks ülesandeks viia visalt ja järjekindlalt ellu partei kurssi loodusressursside säilitamisele ja rohkendamisele ning keskkonna seisundi parandamisele.

EKP linna- ja rajoonikomiteedel, Eesti NSV ministriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel ning kohalikel nõukogude ja majandusorganitel käsitada ratsionaalse looduskasutuse ja keskkonnakaitse tagamist vabariigi majandusliku ja sotsiaalse arengu lahutamatu koostisosana. Looduskaitsealase tegevuse peasuundadeks peavad kujunema:

keskkonna soodsa sanitaarse ja ökoloogilise seisundi tagamine kõikjal teaduslikult põhjendatud looduskaitse normide range järgimise alusel;

vee erikulu vähemalt 20-protsendiline vähendamine vabariigis 1995. aastaks ja puhastamata heitvee kõigisse veekogudesse juhtimise täielik lõpetamine 2000. aastaks;

mullaviljakuse järjekindel suurendamine ja suure produktiivsusega kõlvikute mittepõllumajanduslikeks vajadusteks eraldamise vähendamine;

metsarikkuste säilitamine ja taastootmine ning metsade vee- ja muldakaitse- ning muude kasulike looduslike omaduste parandamine nende nõuetekohase ökoloogilise seisundi säilitamise, metsade tulekaitse, haiguste ja kahjurite tõrje tõhustamise, taasmetsastamise ennakabinõude rakendamise ning puidukadude vähendamise alusel metsavarumise ja puidutöötamise kõigis staadiumides;

mineraaltoorme ressursside täielik ja kompleksne kasutamine jäätmevähete ja jäätmevabade tehnoloogiliste protsesside juurutamise ning mäetööstuse jäätmete ulatusliku majanduskäibesse kaasamise teel;

kalavarude, metsloomade ja -lindude ning muude kasulike elusorganismide ja taimede igakülgne säilitamine ja taastootmine, ratsionaalne jahipidamine ning erilise kaitse all olevate loodusterritooriumide, sealhulgas looduskaitsealade, keelualade, rahvus- ja loodusparkide pindala suurendamine.

Looduskaitsealases tegevuses tuleb pöörata erilist tähelepanu soodsa ökoloogilise olukorra tagamisele vabariigi tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise tiheda kontsentratsiooniga aladel, eelkõige Kirde-Eestis, Pandivere kõrgustiku piirkonnas, Tallinnas ja selle ümbruskonnas ning Lääne-Eesti saartel.

2. ENSV Plaanikomiteel näha Eesti NSV majandusliku ja sotsiaalse arengu kontseptsiooni ja põhisuundade, riiklike plaanide projektide ning pikaajaliste rahvamajandusprogrammide väljatöötamisel ette looduskaitsealase tegevuse tähtsamad suunad seostatult tootlike jõudude arengu kavandatava ulatuse ning teaduse ja tehnika progressi saavutuste rahvamajandusse juurutamisega, samuti tõhusad abinõud vältimaks looduskeskkonna kvalitatiivset halvenemist ja loodusressursside ebaratsionaalset kasutamist.

Selleks tehakse Eesti NSV ministriumidele, riiklikele komiteedele ja keskasutustele, linnade ja rajoonide täitevkomiteedele ning koondistele ja ettevõtetele teatavaks vastavad näitajad kontrollarvudes, riiklikes tellimustes ning pikaajalistes majandusnormatiivides ja limiitides.

3. Eesti NSV ministriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel ning koondistel ja ettevõtetel tagada oma funktsioonide täitmisel majanduse ja sotsiaalsfääri planeerimise, teaduse ja tehnika progressi kiirendamise, toodangu tehnilise taseme ja kvaliteedi tõstmise ning kapitaalehituse valdkonnas majandustegevuse range seostamine ökoloogia nõuetega.

Eriharude arendamise pikaajaliste prognooside ja suundade, ettevõtete paigutamise skeemide ja rahvamajandusplaanide väljatöötamisel ning realiseerimisel näha ette kompleksse tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise prioriteetne arendamine jäätmevähete ja jäätmevabade tehnoloogiliste protsesside baasil. Mitte lubada võtta tootmisse uut tehnikat, materjale ja aineid, mis ei vasta ökoloogilise ohutuse nõuetele.

4. ENSV Riiklikul Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteel ning linnade ja rajoonide täitevkomiteedel tagada looduskaitse ja looduskasutuse valdkonnas kõigi koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide (olenevata nende ametkondlikust kuuluvusest) tegevuse efektiivne koordineerimine, lähtudes neile pandud täiest vastutusest ökoloogilise olukorra eest vastavates piirkondades. Igati kasutada võimalusi erinevatesse eriharudesse kuuluvate ning ühel territooriumil paiknevate ettevõtete ja organisatsioonide koostööks ning nende jõupingutuste ühendamiseks ühiste looduskaitseobjektide rajamisel ja eksploateerimisel, et tagada loodusressursside ratsionaalse kasutamise ja looduskeskkonna saastamise vältimise küsimuste kõige ökonoomsem ja efektiivsem lahendamine. Ilmutada seejuures täielikku iseseisvust looduskaitseküsimuste lahendamisel, tuginedes looduskaitsealasele seadusandlusele.

5. EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu rõhutavad, et partei poolt püstitatud ülesannete realiseerimine, mis näevad ette loodusressursside efektiivse kasutamise ja taastootmise ning keskkonna kaitse saastamise ja muu kahjuliku toime eest, sõltub otsustaval määral looduskaitsealaste normide ja seadusandluse järgimisest koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide poolt. Nende heaperemehelikust suhtumisest ja riiklikust lähenemisest maa, maapõue, veeresursside ning taime- ja loomariigi kasutamisse sõltuvad looduse seisund, inimeste heaolu ja tervis.

Koondiste ja ettevõtete juhtidel ning töökollektiivide nõukogudel tagada praeguse ja tulevaste põlvkondade huvidest lähtudes ning NSV Liidu seadusest «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta» juhitud ratsionaalne looduskasutus ja keskkonnakaitse, looduskaitsealase seadusandluse nõuete tingimusteta täitmine ning rangelt tõkestada selle mis tahes rikkumisi töökollektiivi liikmete poolt.

Looduskaitse juhtimise ja loodusressursside kasutamise reguleerimise süsteemi täiustamine

6. Pidades erakordselt tähtsaks kogu looduskaitsealase tegevuse täiustamist vabariigis, kõigil juhtimistasanditel vastutuse suurendamist looduskeskkonna kvalitatiivse seisundi, loodusressursside ratsionaalse kasutamise korraldamise, taastootmise ja kaitse ning ühtse teaduslik-tehnilise poliitika teostamise eest selles valdkonnas, samuti Eesti NSV ministriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste, koondiste ja ettevõtete ning linnade ja rajoonide täitevkomiteede tegevuse paremat koordineerimist looduskaitseabinõude rakendamisel, pidada vajalikuks moodustada liidulis-vabariiklik ENSV Riiklik Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee (ENSV Looduskaitsekomitee) ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministriumi, Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Eesti Veemajandusinspektsiooni, ENSV Riikliku Väikelaevade Inspektsiooni Valitsuse ning Eesti Vabariikliku Hüdro meteoroloogia Valitsuse vastavate allüksuste baasil, samuti ENSV Agrotööstuskomitee, NSVL Geoloogiaministriumi, NSVL Kalamajanduse Ministriumi ning linnade ja rajoonide täitevkomiteede organite ja talituste arvkoosseisu teatud osa arvel.

Kehtestada, et ENSV Riiklik Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee on riigivalitsemise keskorgan looduskaitse ja loodusressursside kasutamise valdkonnas, kes kannab täit vastutust looduskaitse ning loodusressursside ratsionaalse kasutamise ja taastootmise korralduse eest vabariigis. Selleks antakse komiteele vastavad õigused ja volitused. ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee otsused, mis on vastu võetud tema pädevuse piires, on täitmiseks kohustuslikud kõigile Eesti NSV ministeeriumidele, riiklikele komiteedele ja keskasutustele, koondistele, ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele (olenemata nende ametkondlikust alluvusest) ning kodanikele, välismaa füüsilistele ja juriidilistele isikutele.

ENSV Riiklik Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee allub Eesti NSV Ministrite Nõukogule, keskkonnakaitse ja loodusressursside kasutamise küsimustes NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele ning metsamajanduse küsimustes NSVL Riiklikule Metsamajanduse Komiteele.

ENSV Riiklik Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee ning tema kohalikud organid ei tohi asendada Eesti NSV ministeeriume, riiklike komiteesid ja keskasutusi, linnade ja rajoonide täitevkomiteesid ning koondisi, ettevõtteid ja organisatsioone nende tegevuses looduskaitse ja loodusressursside parema kasutamise alal. Harukondlikel ja territoriaalsetel juhtimisorganitel ning koondistel, ettevõtetel ja organisatsioonidel säilib neile pandud vastutus selle töö eest.

Esitada Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumile läbivaatamiseks seadluse «Eesti NSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee moodustamise kohta» eelnõu.

7. Panna ENSV Riiklikule Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteele järgmised põhiülesanded:

looduskaitsealase tegevuse kompleksne juhtimine vabariigis, ühtse teaduslik-tehnilise poliitika väljatöötamine ja teostamine looduskaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise valdkonnas ning Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste, koondiste ja ettevõtete sellealase tegevuse koordineerimine;

riikliku kontrolli teostamine maa, pinna- ja põhjavee, atmosfääriõhu, taime- (sealhulgas metsade) ja loomariigi (sealhulgas kalavarude), üldlevinud maavarade, turba ja maastike, samuti merekeskkonna ja NSV Liidu territoriaalvetes asuvate loodusressursside, mandrilava ja NSV Liidu majandustsooni kasutamise ja kaitse üle NSVL Riikliku Looduskaitsekomitee poolt kehtestatud korras ja ulatuses;

looduskaitset ja loodusressursside ratsionaalset kasutamist käsitlevate ettepanekute ettevalmistamine ja esitamine ENSV Plaanikomiteele nende võtmiseks Eesti NSV majandusliku ja sotsiaalse arengu kontseptsiooni ja põhisuundade ning Eesti NSV majandusliku ja sotsiaalse arengu riiklike viie aasta plaanide projektidesse. Komitee organiseerib kontrolli põhisuundades ja riiklikes plaanides ettenähtud vastavate ülesannete täitmise üle;

looduskasutuse majandusmehhanismi täiustamist käsitlevate ettepanekute, ökoloogiliste normatiivide ning loodusressursside kasutamise reguleerimise ja looduskeskkonna saastamise ja muu kahjuliku toime eest kaitse eeskirjade ja standardite väljatöötamine;

looduskaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise pikaajaliste riiklike sihtprogrammide ettevalmistamine ning nende esitamine Eesti NSV Ministrite Nõukogule. Komitee kinnitab looduskaitse ja loodusressursside kasutamise ülevabariikliku ja rajoonidevahelise tähtsusega territoriaalsed kompleks skeemid;

vabariigi ja rahvamajandusharude tootlike jõudude arengu ja paigutuse üldskeemide riikliku ökoloogilise ekspertiisi tegemine ning kontroll ökoloogianormide järgimise üle uute tehnikavahendite, tehnoloogia, materjalide ja ainete väljatöötamisel, samuti keskkonna ja loodusressursside seisundit mõjutavate ettevõtete ja muude objektide ehitus- (rekonstrueerimis-) projektide järgimise üle, pöörates seejuures erilist tähelepanu jäätmeväheste ja jäätmevabade tehnoloogiate ning teaduse ja tehnika progressi muude selliste saavutuste rakendamisele kõigis rahvamajandusharudes, mis tagavad ratsionaalse looduskasutuse;

ühtse teaduslik-tehnilise poliitika teostamine metsamajanduses, metsamajanduse igakülgne arendamine, metsade produktiivsuse suurendamine ning riikliku tähtsusega metsade taastamine ja arendamine, et kõige täielikumalt rahuldada rahvamajanduse ja elanike vajadusi iga liiki metsasaaduste järele;

keskkonna seisundi jälgimise ja mõõtmiste ning selle komponentide muutumise analüüsi koordineerimine ja organiseerimine ning looduskeskkonna seisundi prognooside koostamine;

tööstus-, o'ne- ja muude jäätmete matmise (ladustamise), kahjulike ainete keskkonda paiskamise, spetsiaalse veekasutuse, loomariigi kasutamise ning atmosfääriõhu tootmisvajadusteks tarbimise lubade väljaandmise kehtestatud korras; maapõue ja turba kasutada andmine geoloogiatöödeks, arvestuslangi kinnitamine ning kontroll maa eraldamise üle iga liiki majandustegevuseks;

looduskaitsealade juhtimine, jahimajandus ning loomariigi riikliku kadastri ja «Eesti NSV punase raamatu» pidamine;

loodusalaste teadmiste levitamine elanikkonna laialdaste kihtide hulgas ning kodanike, eriti noorsoo kasvatamine loodusesse hoidliku suhtumise ja loodusearmastuse vaimus;

kehtestatud korras rahvusvahelise koostöö arendamine looduskaitse ja metsamajanduse küsimustes ning sellealaste rahvusvaheliste kogemuste tundmaõppimine, üldistamine ja levitamine.

8. Seoses ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee moodustamisega lugeda sellele komiteele üleantuiks kõik funktsioonid, mida täitsid komitee moodustamiseni ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium, Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuv Eesti Veemajandusinspeksioon ning ENSV Riikliku Väikelaevade Inspeksiooni Valitsus.

Pidada otstarbekaks anda komitee võimkonda:

ENSV Agrotööstuskomiteelt riikliku kontrolli teostamine maa kasutamise ja kaitse üle;

Eesti Vabariiklikult Hüdrometeoroloogia Valitsuselt riikliku kontrolli teostamine atmosfääriõhu kaitse üle ning õhuookeani kaitse korraldamise ja selle kasutamise reguleerimisega seotud muude funktsioonide täitmine;

tootmiskoondiselt «Eesti Geoloogia» riikliku kontrolli teostamine põhjavee kaitse üle veehulga lubamatu vähendamise ja saastamise eest, jättes nimetatud koondisele hüdrojeoloogiliste uuringute tegemise, sealhulgas vabariigi põhiliste piirkondade alaliste hüdrodünaamiliste mudelite väljatöötamise;

Ida-Balti Basseini Kalavarude Kaitse ja Taastamise ning Kalapüügi Reguleerimise Valitsuselt riikliku kontrolli teostamine kalavarude, veeloomade ja -taimede kaitse ja kasutamise üle NSV Liidu territoriaalvetes, samuti mandrilaval ja NSV Liidu majandustsoonis.

ENSV Kultuuriministeriumil anda ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee alluvusse ENSV Riiklik Loodusmuuseum.

ENSV Agrotööstuskomiteel, ENSV Kultuuriministeriumil ja ENSV Riiklikul Tehnilise ja Mäejärelevalve Komiteel valmistada seoses nimetatud funktsioonide üleandmisega ENSV Riiklikule Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteele ning üldlevinud maavarade ja turba kasutamise ja kaitse kontrolli panemisega nimetatud komiteele ette ettepanekud nimetatud riiklike komiteede ja ministeriumi põhimääruste täpsustamise kohta ning esitada need Eesti NSV Ministrite Nõukogule.

ENSV Riiklikul Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteel töötada kahe kuu jooksul välja ja esitada Eesti NSV Ministrite Nõukogule komitee põhimääruse projekt ning ettepanekud tema struktuuriüksuste kohta. Lähtuda seejuures asjaolust, et ENSV Riiklikule Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteele antakse ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeriumilt, Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuvalt Eesti Vee- ja metsamajandusinspeksioonilt, ENSV Riikliku Väikelaevade Inspeksiooni Valitsuselt, ENSV Agrotööstuskomiteelt, ENSV Kultuuriministeriumilt, linnade ja rajoonide täitevkomiteedelt ning NSV Liidu ministeriumidelt ja keskasutustelt üle keskaparaadi ning nimetatud ministeriumide ja keskasutuste, linnade ja rajoonide täitevkomiteede juures asuvate looduskaitsealaseid funktsioone täitvate organisatsioonide ja talituste töötajate vastav arvkoosseis (1. oktoobri 1987. a. seisuga), materiaal-tehnilised ressursid ja nende ülalpidamiseks ettenähtud assigneeringud.

Kinnitada ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee keskaparaadi struktuur vastavalt lisale.

9. ENSV Riiklikul Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteel ning linnade ja rajoonide täitevkomiteedel moodustada kohalikke konkreetseid iseärasusi arvestades vabariikliku alluvusega linnades ja rajoonides looduskasutuse osakonnad nende organisatsioonide allüksuste ja talituste

töötajate arvkoosseisu arvel, kes tegelevad riikliku kontrolli ja juhtimisega keskkonnakaitse ja loodusressursside kasutamise valdkonnas vastaval territooriumil.

Need osakonnad tegutsevad ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee ning linnade ja rajoonide täitevkomiteede juhtimisel.

10. ENSV Riiklik Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee moodustatakse järgmises koosseisus: komitee esimees, tema asetäitjad ja komitee liikmed. ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee liikmeks võivad olla komitee teised juhtivtöötajad, kohalike organite ning komiteele alluvate ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste juhid, Eesti NSV ministriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste juhid ning väljapaistvad teadlased ja üldsuse esindajad.

ENSV Riiklikus Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitees moodustatakse kolleegium. ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee ning tema kolleegiumi liikmete arvu ja isikkoosseisu kinnitab Eesti NSV Ministrite Nõukogu.

Pidada otstarbekaks, et ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee juures tegutseks looduskasutuse ja keskkonnakaitse tähtsamate probleemide igakülgse ja põhjaliku arutamise tagamiseks ja nende lahendamise soovituste väljatöötamiseks ühiskondlik nõukogu, kuhu kuuluksid teadlased, ühiskonnategelased, kohalike rahvasaadikute nõukogude esindajad ning ettevõtete juhid. Nõukogu arv- ja isikkoosseisu kinnitab ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee esimees.

11. Anda ENSV Riiklikule Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteele ning tema kohalikele organitele õigus:

keelata tööstusliku ja muu otstarbebga objektide projekteerimine, ehitamine, rekonstrueerimine või laiendamine, loodusressursside eksploatatsioon ja muud sellised tööd, mille tegemisel rikutakse looduskaitsealast seadusandlust, samuti seisata tööstus- ja muude selliste ettevõtete töö, kes jämedalt rikuvad keskkonnakaitse norme ja eeskirju;

esitada hagiid ettevõtetele (koondistele) ja organisatsioonidele, samuti Nõukogude kodanikele ning välismaa füüsilistele ja juriidilistele isikutele vahendite sissenõudmise kohta kahju hüvitamiseks, mida on tekitatud riigile keskkonna saastamise ja loodusressursside ebaratsionaalse kasutamisega.

Pidada vajalikuks, et komitee süsteemi organid arutaksid administratiivvastutust õiguserikkumiste eest looduskaitse ja loodusressursside kasutamise ning metsade tuleohutuse valdkonnas.

ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee organitel lähtuda oma funktsioonide teostamisel sellest, et nad peavad pidevalt tegelema looduskaitsealase seadusandluse ning keskkonnakaitse normide ja eeskirjade rikkumiste ärahoidmisega territoriaalsete ja harukondlike juhtimisorganitega tehtava koostöö alusel.

12. Seoses kohalike nõukogude organite osatähtsuse suurendamisega majanduse ning sotsiaal- ja kultuurisfääri kompleksse arengu tagamises

ning nende õiguste laienemisega looduskaitse valdkonnas vastaval territooriumil linnade ja rajoonide täitevkomiteedel igati abistada looduskaitseorganeid neile pandud ülesannete lahendamisel, aktiveerida rahvasaadikute ning ettevõtete ja organisatsioonides tegutsevate saadiku-gruppide tegevust looduskeskkonna saastamise ärahoidmise küsimustes ning taotleda looduskaitseabinõudeks eraldatavate rahaliste ja materiaalsete vahendite, sealhulgas nende vahendite efektiivset kasutamist, mida koondised, ettevõtted ja organisatsioonid suunavad selleks otstarbeks osaluskorras.

Linnade ja rajoonide täitevkomiteedel näha oma territooriumide majandusliku ja sotsiaalse arengu kompleksplaanide koostamisel ette abinõud inimeste elutegevuseks soodsate ökoloogiliste, sanitaarsete ja hügieeniliste tingimuste tagamiseks, arvestades seejuures mitte üksnes kohalikke, vaid ka kogu rahvamajanduse arengu riiklikke huve. Süstemaatiliselt kontrollida looduskaitseobjektide ehitamise plaanide täitmist ning rakendada abinõusid tootmis- ja mittetootmisobjektide käikuandmiseks kompleksis loodusressursside ratsionaalseks kasutamiseks, looduskeskkonna saastamise ärahoidmiseks ning tootmis- ja olmejäätmete ümbertöötamiseks ettenähtud rajatiste ja seadeldistega. Looduskaitseobjektide rajamisel esineva mahajäämuse korral on linnade ja rajoonide täitevkomiteedel õigus kohustada tellijat välja töötama ning koos peatöövõtu ehitus- ja montaažorganisatsiooniga konkreetseks tähtjaks ellu rakendama nende objektide ehitamisel esineva mahajäämuse likvideerimise abinõud.

Vabariigi loodusrikkuste efektiivset kasutamist ja kaitset tagava majandusmehhanismi täiustamine

13. EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu rõhutavad, et ettevõtete täieliku isemajandamise ja enesefinantseerimise põhimõtetele üleviimise ning ühiskondlike suhete laialdase demokratiseerimise tingimustes on tarvis minna looduskaitsealase tegevuse juhtimisel resoluutselt üle peamiselt administratiivsetelt meetoditelt valdavalt majandusmeetoditele. Tuleb taotleda, et ettevõtete töö lõpptulemused oleksid tihe-dalt seotud nende poolt rakendatavate looduskaitseabinõude efektiivsusega, et iga töökollektiiv ja iga töötaja oleks huvitatud looduskaitsealase seadusandluse nõuete järgimisest.

14. ENSV Plaanikomiteel, ENSV Riiklikul Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteel, Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel ning linnade ja rajoonide täitevkomiteedel arvestada kontrollarvude, riiklike tellimuste ning pikaajaliste majandusnormatiivide ja limiitide väljatöötamisel looduskaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise küsimusi, lähtudes pikaajalise «Eesti NSV keskkonnakaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise riikliku programmi kolmeteistkümnendaks viisaastakuks ning ajavahemikuks kuni 2005. aastani» ülesannetest ja sätetest.

Kehtestada, et koondistele, ettevõtetele ja organisatsioonidele tehakse pikaajaliste majandusnormatiivide hulgas teatavaks loodusressursside

eest võetava makse normatiivid, samuti saasteainete looduskeskkonda paiskamise eest võetava makse normatiivid.

15. ENSV Riiklikul Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteel, ENSV Teaduste Akadeemial, ENSV Riiklikul Hinnakomiteel ja ENSV Rahandusministeeriumil esitada ENSV Plaanikomitee osavõtul kolme kuu jooksul Eesti NSV Ministrite Nõukogule ettepanekud loodusressursside eest ning saasteainete looduskeskkonda paiskamise eest võetavate maksete majandusnormatiivide väljatöötamise kohta.

16. Kehtestada, et koondistes, ettevõtetes ja organisatsioonides tuleb looduskaitseabinõusid finantseerida põhiliselt omavahenditest ja pangalaenust.

Ulatuslike looduskaitseabinõude finantseerimiseks võib kehtestatud korras kasutada riiklikke tsentraliseeritud kapitaalvahetusi.

17. Jätkata tööd keskkonnakaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise vabariikliku fondi arendamisel. Pidada vajalikuks laiendada nimetatud fondi toimemehhanismi. Anda fondipidaja funktsioonid üle ENSV Riiklikule Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteele, ENSV Plaanikomiteel ja ENSV Varustuskomiteel näha koos ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteega ette fondi vahenditega tehtavate tööde materiaal-tehnilise kindlustamise kord ja tingimused.

18. Kehtestada, et koondistelt, ettevõtetelt ja organisatsioonidelt keskkonna saastamise, loodusressursside ebaratsionaalse kasutamise ja muude looduskaitsealase seadusandluse rikkumiste eest sissenõutavad vahendid suunatakse keskkonnakaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise abinõude rakendamiseks, samuti looduskaitsealases tegevuses häid tulemusi saavutanud kollektiivide ja üksikisikute ergutamiseks. Neid vahendeid ei ole lubatud kasutada muus otstarbeks.

19. ENSV Riiklikul Hinnakomiteel näha uute hindade väljatöötamisel ja kehtivate täiustamisel ette igati stimuleerida jäätmevähete ja jäätmeväbade tehnoloogiate ulatuslikku juurutamist ettevõtetes, loodusliku toorme kompleksset kasutamist ning sekundaarsete ja taastuvate loodusressursside prioriteetset rakendamist.

Teaduse ja tehnika progressi saavutuste laialdane juurutamine on looduskasutuse parandamise otsustav suund

20. EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu on seisukohal, et looduskaitsealaste tööde efektiivsus sõltub otsustaval määral teaduse ja tehnika uusimate saavutuste laialdasest kasutamisest. Sellest lähtudes ENSV Riiklikul Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteel, ENSV Teaduste Akadeemial, Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel ning koondistel ja ettevõtetel keskendada teadusliku uurimise asutuste, kõrgkoolide ning projekteerimis-, konstrueerimis-, tehnoloogia- ja teiste organisatsioonide kollektiivide jõupingutused:

maa kaitse ja ratsionaalse kasutamise alal mullaviljakuse taastamise ning mulla degradatsiooni ja erosiooni eest kaitsmise, rikutud maa rekultiveerimise, soostumise vältimise ning saastatud maa produktiivsuse taastamise uute meetodite väljatöötamisele ja juurutamisele;

vee kaitse ja ratsionaalse kasutamise alal põhimõtteliselt uute vett säästvate tehnoloogiliste protsesside väljatöötamisele ja juurutamisele tööstuses, põllu- ja kommunaalmajanduses ning heitvee puhastamise ja mürgitustamise kõrgefektiivsete meetodite väljatöötamisele ja juurutamisele. Pöörata erilist tähelepanu jõgede ja veehoidlate soodsa ökoloogilise seisukorra säilitamisele ja taastamisele, samuti põhjaveeväruude seisukorra uurimise küsimustele ning nende saastamise eest kaitse ja laialdase rahvamajanduses kasutamise ettepanekute väljatöötamisele;

atmosfääriõhu kaitse alal tööstusettevõtete heitgaasidest, eeskätt väävelanhüdriidist, lämmastikoksiidist ja teistest toksilistest ainetest puhastamiseks vajalike progressiivsete tehnoloogiliste protsesside, seadmete ja materjalide, mootorite heitgaasides sisalduvate kahjulike ainete õhku paiskamise vältimise kõrgefektiivsete süsteemide ning ökoloogiliselt ohutute kütuseliikide väljatöötamisele ja juurutamisele. Laiendada nende tööde ulatust, mida tehakse keemiliste ühendite atmosfääri kandumise ja seal muundumise protsesside uurimisel, kaasa arvatud osoonikihi säilitamise probleem;

maapõue kaitse ja mineraalressursside kompleksse kasutamise alal selliste tehnoloogiliste protsesside, seadmete ja reagentide väljatöötamisele ja juurutamisele, mis tagaksid maavarade maksimaalse saagise, toorme põhjaliku ümbertöötamise koos tekkivate jäätmete utiliseerimisega ning mäetöödega looduskeskkonnale avaldatava negatiivse toime vältimise;

taime- ja loomariigi kaitse ja ratsionaalse kasutamise alal geneetilise fondi ning taime- ja loomariigi kogu mitmekesisuse säilitamise uute meetodite väljatöötamisele ja juurutamisele. Pöörata erilist tähelepanu looduskaitsealadel tehtavatele teadusuuringutele, kalavarude taastootmise tehnoloogiate täiustamisele ning efektiivsete metsavarumis- ja taasmetsastamismeetodite, -masinate ja -seadmete, samuti metsakaitse, põllumajandustaimede ja loomade haiguste ja kahjurite tõrje uute bioloogiliste meetodite rakendamisele.

Keskkonnakaitse ja looduskasutuse alal tehtavate sotsiaal-majanduslike uuringute valdkonnas keskenduda jõupingutused majandusmehhanismi pidevale täiustamisele inimese ja looduse suhete muutumist arvestades ning teaduslikult põhjendatud ökoloogiliste normatiivide ja tootmise arendamise ökoloogilise riski hindamise meetodite väljatöötamisele. Tõhusamalt uurida looduskomplekse ning koostada keskkonna seisundi ja loodusressursside mitmevariandilisi pikaajalisi prognoose eri piirkondade ja kogu vabariigi kohta.

ENSV Teaduste Akadeemial, ENSV Riiklikul Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteel, Eesti NSV ministereid, riiklikel komiteedel ja keskasutustel ning koondistel ja ettevõtetel lähtuda uute tehnoloogiliste protsesside, seadmete ja materjalide väljatöötamisel tehtavate teadusuuringute planeerimisest sellest, et nende juurutamine peab tagama lisaks rahvamajanduslikule efektile ökoloogilise ohutuse kõrge taseme.

21. ENSV Plaanikomiteel, ENSV Riiklikul Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteel ning Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel näha majandusliku ja sotsiaalse arengu riiklikus viie aasta plaanis ette ülesanded looduskaitsealaste tähtsamate probleemide lahendamiseks ning selleks vajaliku eksperimentaalbaasi arendamiseks tehtavate teaduslik-tehniliste töödete alal.

22. Keskkonnakaitse ja loodusressursside kasutamise valdkonnas tehtavate teadusuuringute ja katse-konstrueerimistööde koordineerimise parandamiseks ja efektiivsuse suurendamiseks pidada otstarbekaks moodustada ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee süsteemis looduskasutusprobleemide teadus- ja infokeskus.

ENSV Riiklikul Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteel koos ENSV Teaduste Akadeemia ja Eesti NSV teiste huvitatud keskasutustega esitada kolme kuu jooksul Eesti NSV Ministrite Nõukogule ettepanekud nimetatud keskuse moodustamisega seotud küsimuste lahendamise kohta.

23. ENSV Riiklikul Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteel, ENSV Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeeriumil ning ENSV Teaduste Akadeemial koos Eesti NSV huvitatud ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutustega korrastada 1988. aastal looduskaitseprobleemide lahendamisega tegelevate teadusliku uurimise organisatsioonide süsteem, kasutades seejuures vabanevat arvkoosseisu ning materiaalseid ja finantsressursse teaduse ja tehnika kõige aktuaalsemates suundades tehtavate uuringute arendamiseks keskkonnakaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise valdkonnas.

24. Arvestades vajadust igati tõhustada selliste avariilukordade ärahoidmise ja likvideerimisega seotud teadusuuringuid, katse-konstrueerimis- ja projekteerimistöid, mis võivad põhjustada ebasoovitavaid ökoloogilisi tagajärgi, kohustada Eesti NSV ministeeriume, riiklikke komiteesid ja keskasutusi ning koondisi ja ettevõtteid kiirendama avariide ärahoidmiseks ja likvideerimiseks vajalike tehnikavahendite komplekside väljatöötamist ja juurutamist.

Looduskaitsealase rahvusvahelise koostöö efektiivsuse suurendamine

25. EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu rõhutavad, et ökoloogiliste probleemide globaalne iseloom nõuab vahariigi organisatsioonide tihedamat koostööd välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega looduskaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise valdkonnas ning selle koostöö efektiivsuse suurendamist. Seejuures tuleb pöörata peatähelepanu looduskaitsealase rahvusvahelise koostöö järgmistele põhisuundadele:

looduskeskkonna kaitse ja loodusressursside kasutamise strateegia väljatöötamisele, arvestades olemasolevate ja prognoositavate ökoloogiliste probleemide kogu kompleksi;

rahvusvahelise looduskasutusrežiimi põhimõtete ning rahvusvaheliste ökoloogiliste probleemide lahendamise teaduslike ja õiguslike aluste täiustamisele;

ressursi- ja energiasäästlike, ökoloogiliselt ohutute tehnoloogiate ning suurte avariide ärahoidmist ja nende tagajärgede likvideerimist käsitlevate ettepanekute väljatöötamisele ja rakendamisele;

Läänemere loodusressursside kaitse ja ratsionaalse kasutamise alal tehtava koostöö edasiarendamisele;

looduskeskkonna seisundi kontrolli rahvusvahelise süsteemi arendamisele.

26. Pidada keskkonnakaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise alal tehtava rahvusvahelise koostöö aktiveerimise kursi järjekindlat elluviimist ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee üheks tähtsamaks ülesandeks. Kasutada selleks laialdaselt otsesidemeid välisriikide, eriti VMN-i liikmesriikide ettevõtete ja organisatsioonidega ning ühiste ettevõtete, koondiste ja teaduskollektiivide moodustamist.

27. Täiustamaks Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste ning organisatsioonide tegevuse juhtimist vabariigis looduskaitse ja looduskasutuse alal tehtava rahvusvahelise koostöö küsimustes panna ENSV Riiklikule Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteele:

looduskaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise valdkonnas välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega tehtava koostöö ühtsete suundade väljatöötamist käsitlevate ettepanekute koostamine;

välismaise looduskaitsealase tegevuse arengutendentside ja -taseme ning looduskaitsealast rahvusvahelist koostööd vabariigi organisatsioonide osavõtu tulemuste analüüs ja selle töö parandamist käsitlevate ettepanekute väljatöötamine.

Ökoloogiaõpetuse ja elanikes loodusesse hoidliku suhtumise kasvatamise põhjalik parandamine

28. EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu on seisukohal, et kogu looduskaitsealase tegevuse parandamise ülesannete edukas lahendamine on võimalik üksnes ökoloogiakultuuri ja sellealaste teadmiste taseme järsu tõstmise korral. Iga inimese teadlik ja hoidlik suhtumine loodusesse peab kujunema juba lapsepõlvest perekonnas, koolis, keskeri- ja kõrgõppeasutustes ning vahetult töökohas. Sellele tuleb orienteeruda vabariigi kõigi kasvatus- ja haridus-, teadus-, kirjandus- ja kunstiasutuste, massiteabevahendite ning ametiühingu-, komsomoli- ja teiste ühiskondlike organisatsioonide tegevus. Kogu selles töös tuleb visalt välja juurida mõttelaadi, nagu oleksid loodusressursid ammendamatud, ning tarbijalikku, primitiivset suhtumist loodusesse.

Oma praktilises töös ökoloogiaõpetuse ja loodusesse hoidliku suhtumise kasvatamise põhjalikul parandamisel peavad ENSV Riiklik Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee, Eesti NSV ministeeriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused ning partei-, nõukogude ja majandusorganid lähtuma sellest, et looduskaitsealases tegevuses on võimalik saavutada põhjalikku murrangut üksnes siis, kui selle eest tunneb muret iga inimene. Tuleb resoluutselt võidelda ükskõikse suhtumisega looduskaitsele nii tööl, olmes kui ka puhkeajal.

29. ENSV Riiklikul Televisiooni- ja Raadiokomiteel, ENSV Riiklikul Kinokomiteel, ENSV Riiklikul Kirjastuste, Polügraafia ja Raamatukaubanduse Komiteel, ENSV Riiklikul Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteel, ENSV Kultuuriministeeriumil, Eesti NSV Ametiühingute Nõukogul, ELKNU Keskkomiteel, ENSV Kirjanike Liidul, ENSV Ajakirjanike Liidul ja teistel loomingulistel liitudel, vabariiklike ja kohalike ajalehtede ning ajakirjade toimetustel, ENSV Ühingul «Teadus», Eesti Vabariiklikul Teaduslik-Tehniliste Ühingute Nõukogul ning ENSV Rahvamajanduse Saavutuste Näitusel põhjalikult parandada tööd looduskaitse propageerimisel ning inimestes taime- ja loomariiki, maa- ja veeresurssidesse ning maavaradesse säästva ja sügavalt kõlbelise suhtumise kasvatamisel. Parandada aime- ja õppekirjanduse, vastavasisuliste kinofilmide, radio- ja televisioonsaadete kvaliteeti ja laiendada nende väljalaset ning parandada sellealast loengulist propagandat.

30. Panna ENSV Riiklikule Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteele ENSV Looduskaitse Seltsi, ENSV Jahimeeste Seltsi, ENSV Kalastajate Seltsi ja ENSV Vetelpäästeühingu tegevuse koordineerimise, meetodilise juhendamise ja kontrolli kohustused.

31. ENSV Riiklikul Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteel ja ENSV Justiitsministeeriumil valmistada koos Eesti NSV huvitatud ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste ning linnade ja rajoonide täitevkomiteedega looduskaitse õiguslikele küsimustele kompleksse lähenemise tagamiseks ja NSV Liidu seaduse «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta» nõudeid arvestades ette Eesti NSV looduskaitse seaduse eelnõu ning esitada see 31. detsembriks 1989. a. Eesti NSV Ministrite Nõukogule.

32. ENSV Riiklikul Kirjastuste, Polügraafia ja Raamatukaubanduse Komiteel ning ENSV Riiklikul Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteel valmistada kuue kuu jooksul ette ja esitada kehtestatud korras ettepanekud teaduslike, teaduslik-metoodiliste ja publitsistlike materjalide ning looduskaitsealase ilukirjanduse väljaandmise parandamise kohta.

33. Anda välja ajakirja «Eesti Loodus» ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee ning ENSV Teaduste Akadeemia häälekandjana. Pidada otstarbekaks laiendada ajakirja «Eesti Loodus» toimetuse funktsioone, et avaldada alates 1989. aastast looduskaitsealast operatiivinformatsiooni kahes keeles.

34. EKP linna- ja rajoonikomiteel, Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel, linnade ja rajoonide täitevkomiteedel ning koondistel ja ettevõtetel rakendada abinõusid looduskaitse juhtimise põhjaliku ümberkorraldamisega seotud ladusa organisatsioonilise ja praktilise töö tegemiseks. Pöörata erilist tähelepanu ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee süsteemi organite komplekteerimisele kõrge kvalifikatsiooniga, printsiipiaalsete ja oma tööd armastavate töötajatega, kes on suutelised asjatundlikult lahendada looduskaitse probleeme ühiskonna ulatusliku demokratiseerimise ning uutele majandusmeetoditele ülemineku tingimustes.

35. ENSV Riiklikul Looduskaitse ja Metsamajanduse Komiteel ning ENSV Justiitsministeeriumil valmistada kuue kuu jooksul ette ja esitada kehtestatud korras ettepanekud käesolevast määrusest tulenevate muudatuste tegemise kohta Eesti NSV kehtivas seadusandluses.

36. Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel, EKP linna- ja rajoonikomiteedel ning linnade ja rajoonide täitevkomiteedel võtta teadmiseks ja juhendumiseks, et NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 7. jaanuari 1988. a. määrusega nr. 32:

1) tehti NSVL Plaanikomiteele, NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele, NSV Liidu ministeeriumidele ja keskasutustele ning liiduvabariikide ministrite nõukogudele ülesandeks arvestada kontrollarvude, riiklike tellimuste ning pikaajaliste majandusnormatiivide ja limiitide väljatöötamisel looduskaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise küsimusi, lähtudes pikaajalise «NSV Liidu keskkonnakaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise riikliku programmi kolmeteistkümnendaks viisaastakuks ning ajavahemikuks kuni 2005. aastani» ülesannetest ja sätetest.

Kehtestati, et koondistele, ettevõtetele ja organisatsioonidele tehakse pikaajaliste majandusnormatiivide hulgas teatavaks loodusressursside eest võetava makse ning saasteainete looduskeskkonda paiskamise eest võetava makse normatiivid.

Loodusressursside eest võetava makse majandusnormatiivides arvestatakse nende ressursside levikut, taastootmise võimalust, kättesaadavust, kompleksust, produktiivsust, asukohta ja muid tegureid, mis tingivad nende ressursside kasutamisega seotud kulutusi. Nimetatud normatiivid peavad stimuleerima maa, vee, metsa, maavarade ja muude ressursside ratsionaalset ja kompleksset kasutamist.

Saasteainete looduskeskkonda paiskamise eest võetava makse majandusnormatiivides arvestatakse looduskomplekside iseärasusi, saasteainete koostist ja omadusi ning saastamise likvideerimiseks (ärahoidmiseks) vajalikke kulutusi. Nimetatud normatiivid diferentseeritakse meie maa piirkondade kaupa ning kehtestatakse viisaastakuks (aastajao-tusega), arvestades saasteainete heitmete iga-aastast vähenemist. Selle normatiivi järgi tehtavate maksete allikaks on koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide kasum (tulu).

Saasteainete looduskeskkonda paiskamise lubatud piiride ületamise ja avariikorras saastamise eest nõutakse koondistelt, ettevõtelt ja organisatsioonidelt sisse kõrgendatud (majandusnormatiivi suhtes kordne) makse, mille allikaks on kollektiivi isemajandamistulu.

NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele, NSVL Plaanikomiteele, NSVL Riiklikule Hindade Komiteele ja NSVL Rahandusministeeriumile tehti ülesandeks töötada kuue kuu jooksul NSVL Teaduste Akadeemia ning teiste huvitatud ministeeriumide ja keskasutuste osavõtul välja ning kinnitada kooskõlastatult NSVL Riikliku Töö ja Sotsiaalküsimuste Komitee ja UAÜKN-iga nimetatud normatiivide kindlaksmääramise ja raken-

damise kord, et arvestada alates 1991. aastast vastavaid normatiive plaaniprojektide väljatöötamisel ja makse sissenõudmisel saasteainete looduskeskkonda paiskamise eest;

2) peeti vajalikuks moodustada NSVL Riiklikus Looduskaitsekomitees ettenägemata tööde tegemiseks looduskaitse reservfond koondistelt, ettevõtetelt ja organisatsioonidelt saasteainete looduskeskkonda paiskamise eest võetava makse normatiivide kohaselt sissenõutavatest vahenditest, samuti looduskaitsealase seadusandluse rikkujatelt sissenõutavatest vahenditest tehtavatest eraldistest. NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele tehti ülesandeks töötada välja ja kinnitada kooskõlastatult Juhtimise, Planeerimise ja Majandusmehhanismi Täiustamise Komisjoniga looduskaitse reservfondi moodustamise ja kasutamise tüüp määrustik, nähes selles ette nimetatud fondi vahenditest tehtavate tööde materaal-tehnilise kindlustamise korra ja tingimused;

3) tehti NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele ülesandeks valmistada NSV Liidu ministriumide ja keskasutuste osavõtul ette ning esitada NSVL Riiklikule Teadus- ja Tehnikakomiteele, NSVL Plaanikomiteele ja NSVL Teaduste Akadeemiale ettepanekud põhimõtteliselt uut liiki tehnikavahendite, tehnoloogia ja materjalide, looduskeskkonna seisundi kontrollimiseks vajalike aparaatide ja vahendite ning aviokosmiliste vahendite kasutamisel rajanevate automaatkontrollisüsteemide väljatöötamise kohta nende võtmiseks harukondadevahelise iseloomuga riiklikesse teaduslik-tehnilistesse sihtprogrammidesse.

NSVL Riiklikule Teadus- ja Tehnikakomiteele, NSVL Plaanikomiteele, NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele ja NSVL Teaduste Akadeemiale tehti ülesandeks näha NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu kontseptsiooni projekti väljatöötamisel kindlaksmääratavas riiklike teaduslik-tehniliste sihtprogrammide loetus ette looduskaitse probleemide kiirema lahendamise programmid;

4) tehti NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele, NSVL Riiklikule Teadus- ja Tehnikakomiteele ja NSVL Teaduste Akadeemiale NSVL Tervishoiuministriumile ja NSVL Riikliku Standardikomitee osavõtul ülesandeks töötada välja ja kinnitada 1. juuliks 1988. a. tööstusettevõtete poolt valmistatava masinatööstustoodangu ökoloogilise ekspertiisi tüüp määrustik.

NSVL Autotööstuse Ministriumile, NSVL Põllumajandusmasina- ja Traktoritööstuse Ministriumile, NSVL Raske-, Energeetika- ja Transpordimasinatööstuse Ministriumile, NSVL Ehitus-, Teede- ja Kommunaalmasinatööstuse Ministriumile, NSVL Tööpingi- ja Tööriistatööstuse Ministriumile, NSVL Keemia- ja Naftamasinatööstuse Ministriumile, NSVL Elektrotehnikatööstuse Ministriumile, NSVL Lennukitööstuse Ministriumile, NSVL Kaitsetööstuse Ministriumile, NSVL Üldmasinatööstuse Ministriumile ning NSVL Laevatööstuse Ministriumile tehti ülesandeks töötada nimetatud tüüp määrustiku alusel välja ja kinnitada 1. septembriks 1988. a. tööstusettevõtete poolt valmistatava masinatööstustoodangu ökoloogilise ekspertiisi harukondlikud määrustikud ning ni-

metatud ekspertiisi tegemise kord. Tehti ülesandeks teha vajalikku organisatsioonilist ja praktilist tööd alluvate koondiste ja ettevõtete ettevalmistamisel töökäsi masinatööstustoodangu ökoloogilise ekspertiisi tingimustes.

Võttes arvesse, et valmistatavate masinate, aparaatide ja seadmete ökoloogiline ohutus on lahutamatult seotud nende tehnilise taseme ja kvaliteediga, peeti otstarbekaks panna ökoloogilise ekspertiisi tegemine talitustele, kes kontrollivad toodangu kvaliteeti koondistes ja ettevõtetes;

5) tehti NSVL Aparaadiehituse, Automatiseerimisvahendite ja Juhtimissüsteemide Ministeeriumile, NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele, NSVL Tervishoiuministeeriumile ja NSVL Riiklikule Standardikomiteele koos NSV Liidu huvitatud ministeeriumide ja keskasutustega ülesandeks määrata 1988. a. I kvartalis kindlaks selliste aparaatide, kontrollsüsteemide ja -vahendite (kaasa arvatud etalonid) ning kontrollotstarbeliste gaasisegude nomenklatuur, mida tuleb kasutada masinatööstustoodangu ökoloogilise ekspertiisi tegemisel.

NSVL Aparaadiehituse, Automatiseerimisvahendite ja Juhtimissüsteemide Ministeeriumile pandi nimetatud aparaatide, kontrollsüsteemide ja -vahendite tootmine, hankimine ja tsentraliseeritud hooldus ning NSVL Keemiatööstuse Ministeeriumile ja NSVL Gaasitööstusministeeriumile kontrollotstarbeliste gaasisegude väljatöötamine, tootmine ja hankimine;

6) kehtestati, et NSVL Riiklik Looduskaitsekomitee peab kehtiva korra kohaselt sidemeid välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega ning sõlmib nendega ametkondadevahelise iseloomuga rahvusvahelisi NSV Liidu lepinguid komitee pädevusse kuuluvates küsimustes, korraldab ja koordineerib NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste osavõttu rahvusvahelisest koostööst keskkonnakaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise, looduskeskkonna seisundi uurimise ja kontrolli ning selle kvaliteedi reguleerimise küsimustes ja vahetab looduskaitsealast informatsiooni välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega;

7) pandi NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele Nõukogude poole kohustuste täitmisega seotud ülesanded, mis tulenevad:

õhusaaste kauglevi rahvusvahelisest konventsioonist;

Läänemere piirkonna merekeskkonna kaitse konventsioonist;

mere jäätmete ja muude materjalide heitmetega saastamise ärahoidmise konventsioonist;

NSV Liidu valitsuse ning USA, Suurbritannia, Prantsusmaa, Belgia ja Soome valitsuse kahepoolsetest kokkulepetest keskkonnakaitse valdkonnas;

8) täiustamaks ministeeriumide, keskasutuste ja organisatsioonide tegevuse juhtimist keskkonnakaitse ja looduskasutuse valdkonnas tehtava rahvusvahelise koostöö küsimustes peeti vajalikuks panna NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele:

keskkonnakaitse ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise alal välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega tehtava koostöö valdkonnas ühtse riikliku poliitika väljatöötamist käsitlevate ettepanekute koostamine;

ökoloogiliste probleemide lahendamise ja loodusressursside kasutamise seotud rahvusvaheliste lepingute ettevalmistamise juhtimine;

välismaise looduskaitsealase tegevuse arengutendentside ja -taseme ning looduskaitsealasest rahvusvahelisest koostööst Nõukogude organisatsioonide osavõtu tulemuste analüüs ja selle töö parandamist käsitlevate ettepanekute väljatöötamine.

NSVL Riikliku Looduskaitsekomitee võimkonda anti üle:

NSVL Riiklikult Teadus- ja Tehnikakomiteelt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Keskkonnaprogrammi (UNEP) NSV Liidu komisjon;

NSVL Riiklikult Hüdrometeoroloogia Komiteelt keskkonnakaitsealase koostöö Nõukogude—Ameerika, Nõukogude—Inglise, Nõukogude—Belgia, Nõukogude—Soome ja Nõukogude—Prantsuse segakomisjonide Nõukogude osa.

Likvideeriti praegu tegutsevad rahvusvahelise looduskaitsealase tegevuse ametkondadevahelised komisjonid NSVL Maaparanduse ja Vee-majanduse Ministeeriumi ning NSVL Riikliku Hüdrometeoroloogia Komitee juures. NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele tehti ülesandeks valmistada ette ja esitada kolme kuu jooksul NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud uute komisjonide moodustamise kohta likvideeritute asemel;

9) tehti NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele ja NSVL Välisministeeriumile ülesandeks valmistada alates 1988. aastast igal aastal ette NSV Liidu looduskeskkonna seisundit käsitlev ettekanne kehtestatud korras esitamiseks rahvusvahelistele organisatsioonidele ning põhjalikult parandada NSV Liidu saavutuste propageerimist looduskaitse ja ratsionaalse looduskasutuse valdkonnas;

10) tehti NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele, NSVL Riiklikule Teadus- ja Tehnikakomiteele, NSVL Teaduste Akadeemiale, NSVL Pedagoogika Akadeemiale, NSVL Kõrg- ja Keskerihariduse Ministeeriumile, NSVL Haridusministeeriumile ja NSVL Riiklikule Kutsehariduse Komiteele ülesandeks valmistada kuue kuu jooksul ette ja kinnitada meie maal kogu ökoloogiaõpetuse ümberkorraldamise programm, arvestades looduskaitse edasise tõhustamise ja loodusressursside ratsionaalse kasutamise nõudeid. NSV Liidu valitsuse otsust vajavates küsimustes tehti ülesandeks esitada vastavad ettepanekud;

11) toetati üldsuse ettepanekut asutada NSVL Looduskaitsealaste Liit, kes peab sihikindlalt kasvatama töötajaid loodusesse hoidliku suhtumise vaimus. NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele tehti ülesandeks rakendada koos ÜAÜKN-iga nimetatud liidu asutamisega seotud abinõud;

12) tehti NSVL Riiklikule Looduskaitsekomiteele ja NSVL Justiitsministeeriumile ülesandeks valmistada NSV Liidu huvitatud ministeeriumide ja keskasutuste ning liiduvabariikide ministrite nõukogude osavõtul looduskaitse õiguslikele küsimustele kompleksse lähenemise tagamiseks ja NSV Liidu seaduse «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta» nõudeid arvestades ette NSV Liidu looduskaitse seaduse eelnõu ning esitada see 1. oktoobriks 1989. a. NSV Liidu Ministrite Nõukogule.

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu on veendunud, et vabariigi elanikud ning partei-, nõukogude, ametiühingu-, komsomoli- ja majandusorganid võtavad aktiivselt osa looduskaitsealasest tegevusest vabariigis ning tagavad tema loodusrikkuste säilimise ja rohkenemise.

**EKP Keskkomitee
sekretär
K. VAINO**

**Eesti NSV Ministrite Nõukogu
esimees
B. SAUL**

Tallinn, 1. märtsil 1988. Nr. 104.

Lisa

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV
Ministrite Nõukogu
1. märtsi 1988. a. määruse nr. 104 juurde

**ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse
Komitee keskaparaadi
struktuur**

Looduskaitse Peavalitsus
Metsamajanduse Peavalitsus
Planeerimise ja Ökonoomika Peavalitsus
Tootmisvalitsus
Jahi- ja Puhkemajanduse Valitsus
Kapitaalehituse ja Uue Tehnika Valitsus
Kaadri- ja välissidemete osakond
Asjadevalitsus

ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee kolleegium moodustatakse 7-liikmelises koosseisus.

ENSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee esimehel on kolm asetäitjat, kellest üks on esimene asetäitja.

—————

1988-03-01

Eesti NSV Ministrite Nõukogu on teinud järgmistel aladel otsuseid:

1. 1988. a. märtsi 10. päeval.

2. 1988. a. märtsi 10. päeval.

3. 1988. a. märtsi 10. päeval.

4. 1988. a. märtsi 10. päeval.

5. 1988. a. märtsi 10. päeval.

6. 1988. a. märtsi 10. päeval.

7. 1988. a. märtsi 10. päeval.

8. 1988. a. märtsi 10. päeval.

9. 1988. a. märtsi 10. päeval.

10. 1988. a. märtsi 10. päeval.

11. 1988. a. märtsi 10. päeval.

12. 1988. a. märtsi 10. päeval.

13. 1988. a. märtsi 10. päeval.

14. 1988. a. märtsi 10. päeval.

15. 1988. a. märtsi 10. päeval.

16. 1988. a. märtsi 10. päeval.

17. 1988. a. märtsi 10. päeval.

18. 1988. a. märtsi 10. päeval.

19. 1988. a. märtsi 10. päeval.

20. 1988. a. märtsi 10. päeval.

21. 1988. a. märtsi 10. päeval.

22. 1988. a. märtsi 10. päeval.

23. 1988. a. märtsi 10. päeval.

24. 1988. a. märtsi 10. päeval.

25. 1988. a. märtsi 10. päeval.

26. 1988. a. märtsi 10. päeval.

27. 1988. a. märtsi 10. päeval.

28. 1988. a. märtsi 10. päeval.

29. 1988. a. märtsi 10. päeval.

30. 1988. a. märtsi 10. päeval.

31. 1988. a. märtsi 10. päeval.

32. 1988. a. märtsi 10. päeval.

33. 1988. a. märtsi 10. päeval.

34. 1988. a. märtsi 10. päeval.

35. 1988. a. märtsi 10. päeval.

36. 1988. a. märtsi 10. päeval.

37. 1988. a. märtsi 10. päeval.

38. 1988. a. märtsi 10. päeval.

39. 1988. a. märtsi 10. päeval.

40. 1988. a. märtsi 10. päeval.

41. 1988. a. märtsi 10. päeval.

42. 1988. a. märtsi 10. päeval.

43. 1988. a. märtsi 10. päeval.

44. 1988. a. märtsi 10. päeval.

45. 1988. a. märtsi 10. päeval.

46. 1988. a. märtsi 10. päeval.

47. 1988. a. märtsi 10. päeval.

48. 1988. a. märtsi 10. päeval.

49. 1988. a. märtsi 10. päeval.

50. 1988. a. märtsi 10. päeval.

51. 1988. a. märtsi 10. päeval.

52. 1988. a. märtsi 10. päeval.

53. 1988. a. märtsi 10. päeval.

54. 1988. a. märtsi 10. päeval.

55. 1988. a. märtsi 10. päeval.

56. 1988. a. märtsi 10. päeval.

57. 1988. a. märtsi 10. päeval.

58. 1988. a. märtsi 10. päeval.

59. 1988. a. märtsi 10. päeval.

60. 1988. a. märtsi 10. päeval.

61. 1988. a. märtsi 10. päeval.

62. 1988. a. märtsi 10. päeval.

63. 1988. a. märtsi 10. päeval.

64. 1988. a. märtsi 10. päeval.

65. 1988. a. märtsi 10. päeval.

66. 1988. a. märtsi 10. päeval.

67. 1988. a. märtsi 10. päeval.

68. 1988. a. märtsi 10. päeval.

69. 1988. a. märtsi 10. päeval.

70. 1988. a. märtsi 10. päeval.

71. 1988. a. märtsi 10. päeval.

72. 1988. a. märtsi 10. päeval.

73. 1988. a. märtsi 10. päeval.

74. 1988. a. märtsi 10. päeval.

75. 1988. a. märtsi 10. päeval.

76. 1988. a. märtsi 10. päeval.

77. 1988. a. märtsi 10. päeval.

78. 1988. a. märtsi 10. päeval.

79. 1988. a. märtsi 10. päeval.

80. 1988. a. märtsi 10. päeval.

81. 1988. a. märtsi 10. päeval.

82. 1988. a. märtsi 10. päeval.

83. 1988. a. märtsi 10. päeval.

84. 1988. a. märtsi 10. päeval.

85. 1988. a. märtsi 10. päeval.

86. 1988. a. märtsi 10. päeval.

87. 1988. a. märtsi 10. päeval.

88. 1988. a. märtsi 10. päeval.

89. 1988. a. märtsi 10. päeval.

90. 1988. a. märtsi 10. päeval.

91. 1988. a. märtsi 10. päeval.

92. 1988. a. märtsi 10. päeval.

93. 1988. a. märtsi 10. päeval.

94. 1988. a. märtsi 10. päeval.

95. 1988. a. märtsi 10. päeval.

96. 1988. a. märtsi 10. päeval.

97. 1988. a. märtsi 10. päeval.

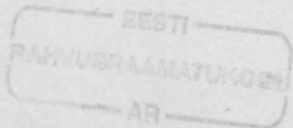
98. 1988. a. märtsi 10. päeval.

99. 1988. a. märtsi 10. päeval.

100. 1988. a. märtsi 10. päeval.

INDEKS 78280

Väljaandja: Eesti NSV Ministrite Nõukogu Asjadevalitsus.
 Trükkida antud 31. 05. 1988. Trükipoognaid 1,5. Arvestuspoognaid 1,8. Tellimuse nr. 789.
 ENSV MN Asjadevalitsuse Trükikoda, Tallinn.

Raamatupalat
 88-1229a
 27.6.88

